

בני העיר פרק רביעי מגילה

זה א מיי פייג מהל' תפלה הלכה כ: נז ב ג מיי שם הלכה כ טוש"ע א"ח סימן תרפ"ה סעיף ה: נז ד ה מיי שם הלכה כ: נח ו מיי שם טוש"ע סעיף א: נט ז מיי שם טוש"ע סעיף ג: ס ח מיי שם טוש"ע סעיף ג: סא ט מיי שם טוש"ע סעיף ז:

(א) לעיל כט: [תוספתא פ"ג, (ג) תוספתא פ"ג ע"ש, (א) כט: (ז) לעיל יז. ועי' יח, (ה) עיין רש"י לעיל כט. ד"ה ומפסיקין, (ו) לעיל כט ע"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכן תנא דבי שמואל בתוספתא שלחן צבי"תא זו איז: (ב) ד"ה הא לאיקלע וכו' כרבי חמא ז'י' תנינא:

תורה אור השלם

(א) ועשית פיוז נחשת וכן נחשת נחשת לר"ח ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: (שמות ל, יח)

(ב) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם ונתת שמה: (שמות יב, ב)

(ג) פה אמר יי צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך בעלתו ממצרים: (שמואל א' טו, ב)

(ד) ונתת עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאתיכם ומכל גלגליכם וטהרת אתכם: (ויקרא ל, כה)

(ה) פה אמר אדני אלהים בראשון באחד לחדש תפח פר בן בקר תמים וטהרת את המקדש: (ויקרא ל, יח)

הגהות וצינונים

(א) בכת"י ובראשונים נוסף מבי תשא: (ב) בכת"י מאי לאו ע"ש (ותיבת "אפילו" ליתא): (ג) וכו' נראה מיותר: (ד) ובכ"י הגי' דעבדי בחמיסר קדמו זכירה לעשיה ונ"ל שכה"ה להרי"ף שבהיא מהירושלמי דבחל פורים בשבת מאחרין הסעודה ליום ראשון (ביאור הגר"א א"ח תרפ"ח ס"ו): (ה) בכת"י הגי' ה' והא דאיקלע ר"ח בשבת (ועי' רש"י ד"ה תנן): (ו) בכת"י נוסף שקראו: [ז] או שצ"ל וקורין פרשת שקלים (וכ"ה בראשונים מעתיקי לשון רש"י), או שרש"י נקט אליבא דהלכתא דהא לרב קורין זו את בני ישראל (מנחת יהודה): (ח) בכת"י נוסף קאמר: [ט] נראה דרש"י בא לאפוקי מגי' הספרים הישנים "כי היכי דתיקדום זכירה לעשיה" (עי' ביאור הגר"א סי' תרפ"ח סק"ח ע"ש היטב): [י] צ"ל שלא הוצרכו (בארות המים): [יא] חסר ואפילו בער"ש: [יב] צ"ל דמתניתין: [יג] נדע"ל בה:

אמרי אוקומי הוא דמוקמי התם. כלומר אין הדבר ניכר ל שם פרשת שקלים אלא סצרי שלא נסתיימה פרשת ואתה תלוי עד כאן: וחד תאני וקרי. חוזר ושונה לקרות מבי תשא עד ועשית כיוור נחשת וגו': בופל"ה בשבתות. שקורין אותה שני שבתות זו אחר זו: רב אמר מקדימין. וקורין כתי תשא ל שבת שעבר כדתנן צמתני: דאם בן. דמאחרין צרי להו לשולחנות משני שבתות דמאחרין לעיל^(א) משום ששולחנות הולכין לישב צמדינה צט"ו מקדימין וקורין מראש חודש שיהו דורשין שתי שבתות לפנין כרצן שמעון זן גמליאל ואם תאחר עד למחרת ראש חדש אין כאן הקדמה שתי שבתות: חמיסר במעלי שבתא מוקלע. ואותו היום לא יתחילו ללכת ולישב צמדינה מפני כבוד השבת: לא נפקי עד בחד בשבת. וכי מאחרת נמי איכא שתי שבתות הלכך מאחרין כדי שלא תצטרך להפסיק זין צ' פרשיות: בתוך שבת דוקא. דאי מאחרת ודאי צרי להו יומי לשולחנות: אמר שמואל. האי צמוכה דקתני לאו תוך שבע^(ב) אלא תוך שבת עצמו: וכן תנא דבי שמואל. בתוספתא (ב) דהך צרייתא אי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אחר להיות זה צום שבת עצמו ואפילו חל צערב שבת של אמתול כאלו חל זה אלמלא מאחרין אשמועינן: מסרגין. לשון סירוגין^(ג) כלומר מפסיקין לשבתות זין פרשה ראשונה לשניה כשחל ר"ח צחול שמקדימין לשעבר דא"כ צרי להו יומי לשולחנות ומפסיקין לשבת הצאה ולשבת שלישיית קורין זכור כדי שמהא סמוכה זכור לפורים^(ד): אין מסרגין. כדמפרש ואזיל: אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בערב שבת. דכי נמי מאחרין לא צרי יומי לשולחנות כדאמר שמואל לעיל סוף סוף שולחנות לא יתצי עד חד צצנת הלכך מאחרין ואין כאן סירוג: אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת. דאי מאחרת לה צרי להו יומי לשולחנות על כרחך נקדים ויש כאן סירוג: הכי גריסין כי היכי דלא ליקדום^(ה) עשייה לזכירה: תנן בשניה זכור. קא סלקא דעתך אראש חדש אחר שחל להיות צצנת קאי דמירי ציה רישא דמתניתין^(ו): שניה להפסקה. כלומר לאו ארישא קאי אלא אסיפא קאי דקתני חל להיות צתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת הצאה ועלה קאי ואמר צצנת של אחר הפסקה קורין זכור וצתוך שבע שולחנותיה יהא פורים: איזו היא שבת שניה. כלומר שבת של פרשה שניה פרשת זכור: בתוכה. לאחריה ואפילו חל פורים צערב שבת: בה. צום שבת עצמו קורין הפרשה זו צום ואפילו חל צערב שבת אמתול כאלו חל לשבת שלמחר והיינו כשמואל: חל להיות פורים בשבת. דצרי הכל אין קורין זכור לשעבר דהא השתא לא קדמה עשייה לזכירה וגצי מוקפין קדמה זכירה לעשייה: עדיין היא כדי שתקדם זכירה לעשייה דעירות:

אמרי אוקומי הוא דקא מוקמי התם אלא אמר אב"י אקרו שיתא מואתה תצוה עד ועשית וחד תני וקרי מבי תשא עד ועשית מיתבי^(א) חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמא לאב"י נחא אלא לר' יצחק נפחא קשיא אמר לך ר' יצחק נפחא ולאב"י מי נחא תינח לפניה לאחריה היכי משכחת לה אלא מאי אית לך למימר כופלה בשבתות הכא נמי כופלה בשבתות חל להיות בכי תשא עצמה א"ר יצחק נפחא קרו שיתא מן ועשית עד ויקהל וחד קרי מבי תשא עד ועשית מתקוף לה אב"י השתא אמרי למפרע הוא דקרי אלא אמר אב"י קרו שיתא^(ב) עד ויקהל וחד תני וקרי מבי תשא עד ועשית תניא בוותיה דאב"י חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה: חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת שעברה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבתא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבא הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת משעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש^(ג) איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו בע"ש דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבמי: בשנייה זכור וכו'^(ד): איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשייה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר עשייה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין^(ה) תנן בשניה זכור והא כי מיקלע^(ו) ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע^(ז) איזו שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נחמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"ר חייא בר אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו'^(ח): תנו רבנן^(ט) איזו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיקלע באמצע שבת: ברביעית^(י) החדש הזה לכם: תנו רבנן^(יא) ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהודיע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת זכור ומפטירין^(יב) פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת^(יג) בשלישית פרה אדומה ומפטירין כל ששמוכה לפורים מאחריה^(יד) וזרקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה^(טו) ברביעית החדש הזה ומפטירין^(טז) כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחדש ואיזו

עדיין היא מחלוקת איתמר נמי וכו'. קשיא אמאי לא פריך מצרייתא דקתני איזוהי שבת שניה כל שחל פורים להיות צמוכה ואפילו צערב שבת ולרצן הוא מצי למימר ואפי' צצנת שלאחר כך וכל שכן צערב שבת שלפניה שמקדימין לשבת שעברה וי"ל דהך צרייתא היינו צרייתא דצמנוך אחר מתני דצריעית המדש הזה ואגב דתני ואפילו צערב שבת גצי שבת ראשונה וגצי שבת רביעית דהוי דוקא תנא נמי צהא צערב שבת ולא צצנת אף על גב דלא הוי דוקא: ושאר

ויקהל וחד תני וקרי מבי תשא עד ועשית תניא בוותיה דאב"י חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה: חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת שעברה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבתא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבא הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת משעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש^(ג) איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו בע"ש דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבמי: בשנייה זכור וכו'^(ד): איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשייה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר עשייה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין^(ה) תנן בשניה זכור והא כי מיקלע^(ו) ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע^(ז) איזו שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נחמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"ר חייא בר אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו'^(ח): תנו רבנן^(ט) איזו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיקלע באמצע שבת: ברביעית^(י) החדש הזה לכם: תנו רבנן^(יא) ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהודיע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת זכור ומפטירין^(יב) פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת^(יג) בשלישית פרה אדומה ומפטירין כל ששמוכה לפורים מאחריה^(יד) וזרקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה^(טו) ברביעית החדש הזה ומפטירין^(טז) כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחדש ואיזו

ואיזו

רבינו חננאל

אמר אב"י קרו שיתא מואתה תצוה עד ועשית כיוור נחשת וחד חוזר וקורא מבי תשא עד ועשית כיוור נחשת. וק"ל כוותיה. חל להיות ר"ח אדר בכי תשא עצמה. אמר אב"י קרו ר' מבי תשא עד ויקהל. וחד חוזר וקורא מבי תשא עד ועשית כיוור נחשת וק"ל כוותיה דתניא כוותיה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בע"ש רב אמר מקדימין וקורין פרשת שקלים בשבת שהיא כ"ו יום בשבט שאם לא תקרא כך אלא בשבת שהיא ב' ימים באדר בצרי יומי דשלחנות דבעינן משעה שמשמיעין שקלים עד ט"ו ואח"כ יוצאין השלחנות והנה אם תשמע בב' ימים לאדר נמצאו השלחנות יוצאין ב"ד יום. ופריך שמואל דאמר מאחרין וקורין בשבת מאחרין שני ימים באדר כיון דשלחנות כל אימת דחל ר"ח אדר בע"ש לא נפקי עד חד בשבת לא בצרי. ואקשינן לשמואל דתניא איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה^(א) ודייקנן מאי לאו ע"ש דומיא דתוכה מה כשחל להיות בתוכה מקדימין וקרינן פרשת שקלים אף כשחל ר"ח אדר בע"ש מקדימין וקרינן משבת שעברה. ופריך שמואל לא תימא בתוכה אלא בה. וכך היא סוגיא דמתניתין^(ב). איזו היא שבת ראשונה כל שחל בתוכה^(ג) ואפי' בע"ש פירוש בה בשב' עצמה. כשם כשחל ר"ח אדר בשבת עצמה קורין בה פרשת שקלים כך אפילו אם חל להיות בע"ש קורין בשבת עצמה. והא פלוגתא דרב ושמואל

כתנאי היא דתניא מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה כו'. פירוש מסרגין מפסיקין כדתנן^(ד) קראה מסרגין ומפטירין פסקי פסקי. ואמר ר' שמעון אימתי אני אומר אין מסרגין כלומר שאין מפסיקין אלא שקורין שבת אחר שבת בזמן שחל ר"ח אדר להיות ע"ש מכלל דסבר שקורין פרשת שקלים למחר כשמואל ולפיכך אין מפסיקין. ות"ק סבר מקדימין וקורין משבת שעברה אע"פ שהיא שבת כרב ומפסיקין בשבת שהיא שני ימים באדר. וק"ל כרב. ואע"ג דפריך שמואל לטעמיה לית הלכתא כוותיה: ת"ר ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפטירין ביהודיע. ואיזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בע"ש. בשניה זכור ומפטירין כה אמר ה' צבאות פקדתי. איזו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפי' בע"ש. בשלישית פרה אדומה ומפטירין וזרקתי עליכם. ואיזו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה וזה כשחל ר"ח ניסן באמצע שבת אבל אם חל ר"ח ניסן להיות בשבת נמצאת שבת שלישיית הסמוכה לר"ח ניסן. ברביעית החדש הזה ומפטירין כה אמר ה' בראשון באחד לחדש כו'.

כב א מיי פי"ג מהל' תפלה הלכה כ: כג ב מיי טס טוש"ע א"ח סימן תרפ"ה: כד ג מיי פ"א מהל' תענית הלכה ז טוש"ע א"ח סימן תקעו סעיף טו: כה ד מיי פי"ג מהל' תפלה הל' ט טוש"ע א"ח סימן תל סעיף א:

ושאר ימות החג קורין בקרבנות החג. והא שאנו מעמידין ספר תורה שניה צמועות וקורין בקרבנות היום לא מנינו סמן צמלמוד אך צקדר רב עמרם ישנו וקלת יש סמן לדבר מהא דאמר לקמן (ד' ל:): אמר אנרסה לפני הקצ"ה רבש"ע וכו' אמר לו הקצ"ה כבר תקנתי להם סדר קרבנות כל זמן שקורין צה"ל^ב: והאשכנז

לסדר הפטרות הוא חוזר הפטרה בחול מי איכא ואיך הא כדאיתא והא כדאיתא ובתעניות למה לי הפסקה ליקרי מצפרא בענינא^ב דיומא ובמנחה בתעניתא^ב מסייע ליה לר"ה דאמר ר"ה^ב מצפרא כינופיא^ב היכי עבדינן אמר אבי מצפרא לפלגיה^ב דיומא מעיינינן במילי דמתא מפלגיה דיומא לפניא ריבעא דיומא^ב קרא ומפטרי וריבעא דיומא בעו רחמי שנאמר^ב ויקראו בספר תורת ה' אלהיהם רביעית היום ורביעית (היום) מתוודים ומשתחווים ואיפוך אנא לא ס"ד דכתיב^ב ואלי יאספו כל חרד בדברי אלהי ישראל על מעל הגולה ואני יושב משומם עד למנחת הערב וכתיב^ב ובמנחת הערב קמתי מתעניתי: מתני' דבפסח קורין בפרשת מועדות של תורת^ב כהנים בעצרת^ב שבעה שבועות בראש השנה^ב בחדש השביעי באחד לחדש ביוה"כ^ב אחרי מות ביו"ט הראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים^ב ובשאר כל ימות החג בקרבנות החג בחנוכה^ב בנשיאים בפורים^ב ויבא עמלק בראשי חדשים^ב ובראשי חדשים במעמדות^ב במעשה בראשית בתעניות ברכות

ואיזו היא שבת רביעית כל שחל ר"ח ניסן להיות בתוכה ואפילו בע"ש: בחמישית חוזרין לכסדרן וכו': לסדר מאי ר' אמי אמר לסדר פרשיות הוא חוזר ר' ירמיה אמר לסדר הפטרות הוא חוזר אמר אביי^ב כוותי^ב דר' אמי מסתברא דתנן לכל מפסיקין לראשי חדשים לחנוכה ולפורים לתעניות ולמעמדות וליוה"כ בשלמא למ"ד לסדר פרשיות הוא חוזר היינו דאיכא פרשה בחול אלא למ"ד לסדר הפטרות הוא חוזר הפטרה בחול מי איכא ואיך הא כדאיתא והא כדאיתא ובתעניות למה לי הפסקה ליקרי מצפרא בענינא^ב דיומא ובמנחה בתעניתא^ב מסייע ליה לר"ה דאמר ר"ה^ב מצפרא כינופיא^ב היכי עבדינן אמר אבי מצפרא לפלגיה^ב דיומא מעיינינן במילי דמתא מפלגיה דיומא לפניא ריבעא דיומא^ב קרא ומפטרי וריבעא דיומא בעו רחמי שנאמר^ב ויקראו בספר תורת ה' אלהיהם רביעית היום ורביעית (היום) מתוודים ומשתחווים ואיפוך אנא לא ס"ד דכתיב^ב ואלי יאספו כל חרד בדברי אלהי ישראל על מעל הגולה ואני יושב משומם עד למנחת הערב וכתיב^ב ובמנחת הערב קמתי מתעניתי: מתני' דבפסח קורין בפרשת מועדות של תורת^ב כהנים בעצרת^ב שבעה שבועות בראש השנה^ב בחדש השביעי באחד לחדש ביוה"כ^ב אחרי מות ביו"ט הראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים^ב ובשאר כל ימות החג בקרבנות החג בחנוכה^ב בנשיאים בפורים^ב ויבא עמלק בראשי חדשים^ב ובראשי חדשים במעמדות^ב במעשה בראשית בתעניות ברכות

ואי זו היא שבת רביעית כו' ואפילו בערב שבת. צה"ל מודה שמואל דערב שבת דומיא דתוכה ומקדימין דל"א מאחרין קדמה עשייה לשמייה. ואנן נוהגין צכולהו כרז חוץ מפורים שחל להיות בשבת ענמה דההיא לא איקלע כלל דל"א הו' ר"ח אדר צאחד בשבת וראש חדש ניסן צשני בשבת שהרי אדר לעולם חסר ול"א הוה ליה פסח צשני בשבת וקיימא לן דלא צד"ו פסח לעולם וימים הראויין לקציעת ראש חודש אדר צד"ו וסימן מסורת הפסקת פרשיות כך צד"ו וצ"ו וצ"ו וצ"ו א"ס צא ראש חודש אדר בשבת יחא לך הפסקת פרשה ציום חמשה עשר ולא יותר שהרי ציום ראש חודש קורין פרשת שקלים ולשבת הצאה פרשת זכור כדתינא צצרייתא אי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו צערב שבת ומתני' נמי תנן צשניה זכור והיינו כרז דאמר פורים שחל להיות צע"ש מקדימין ועכשיו יחול פורים צערב שבת ואלו מקדימין כרז אצל לשבת שליטת של אדר שהוא יוס ט"ו לחודש מפסיקין וצשבת רביעית (צ) (לחודש) שהיא סמוכה לפורים של מוקפין מאחרין קורין פרה אדומה דתינא צצרייתא אי זו היא שבת של פרשת פרה כל סמוכה לפורים מאחריה ואוקימנא היכא דחל ר"ח ניסן בחול וזה יחול צאחד בשבת שהוא חול ופרשת החודש קורין צשבת שלאחר"י שהרי היא סמוכה לר"ח ניסן הרי לך פי"ו וט"ו. פירוש צ"ו א"ס צא ר"ח אדר צשני בשבת מהא הפסקה צשבת שלאחר ר"ח שהוא יוס ששה לאדר שהרי הקדמת פרשת שקלים צשבת שעברה כדתנן חל להיות צמוך השצ' מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת הצאה וצו צין לך הפסקה צהן שהרי שבת שלאחריה נקראת פרשת זכור

והוא יוס י"ג לחודש ופורים ליום מתר ושבת של אחריה פרשת פרה אדומה שהיא סמוכה לר"ח ניסן והרי לך פירוש צ"ו. פי' ד"ד א"ס צא ר"ח אדר צד' צשבת מהא לך הפסקה צד' לחודש צד' שבת של אחר ר"ח שהרי הקדמת פרשת שקלים צשבת שלפני ר"ח כל הטעם כטעם פירושו של צ"ו ואין לך עוד הפסקה צהן והרי לך פירוש ד"ד. פי' וצ"ו א"ס צא ר"ח צשני בשבת יחא לך הפסקה אחת ליום מתר שהוא שני לחודש והשניה ציום עשר הראשונה ציום מתר כדתינא חל להיות צמוך השצת ומפסיקין לשעבר ומפסיקין לשבת שניה דסצירא לן כרז דאמר ע"ש כאמנע שבת ומקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת הצאה ופרשת זכור שהוא יוס תשעה לחודש והיא סמוכה לפורים וצשבת שלאחר פורים שהוא ששה עשר לחודש יפסיק פעם שניה ואף על פי סמוכה מאחריה לא תקרא פרה אדומה כדאמר רב חמא צר חנינא לעיל דהיכא דחל ראש חודש ניסן צשבת קורין פרשה שליטת צשבת הסמוכה לר"ח ניסן כדי שתקרא פרשת החודש צשבת של ראש חודש שפרשת פרשה שלפניה והוא יוס כ"ג לחודש. דרך קלרה סימן ימי קציעת ר"ח אדר צד"ו וסימן ההפסקות צ"ו ד"ד וצ"ו חל ר"ח אדר צשבת ציום ז' והפסקה צט"ו לחודש ולא יותר חל ר"ח אדר צד' הפסקה ציום ד' ולא יותר חל ראש חודש אדר ציום ששי הפסקה ציום צ' לחודש וציום י"ו לחודש: אסדר פרשיות. שצשבת הללו הפסיקו סדר פרשיות ללא קראו ללא ארבע פרשיות הללו: אסדר הפטרות הוא חוזר. שעד הנה מפטירין מעין ארבע פרשיות הללו השנויות לעיל צצרייתא: לתעניות ולמעמדות. על כרחך הני צשבת לא הוו וקמתי מפסיקין וצחול ליכא הפטרה: הא כדאיתא בוי. ודאי מפסיקין צחול פרשת היום אצל צשבת שיש הפטרה מפסיקין צהפטרות וקורין צהפטרה מעין המאורע: ובתעניות למה לי הפסקת פרשיות. לרצי ירמיה פריך דאמר היכא דאפשר לא מפסיקין תעניות כיון דאיכא קריאה צמנחה למה יפסקו שחרית: מצפרא כינופיא. מאספין צני אדם וצודקין ומזהירין א"ס יש צידם עצירה ויחדלו כדי שיתקבל התענית לפיכך אין פנאי צשחרית לקרות צתורה: במילי דמתא. צודקים א"ס תהיה עצירה צידם: ואיפוך אנא. לומר דהני צ' רביעיות דקרא (א) שחרית פלגינהו: ובמנחת הערב וגו'. וסיפא דקרא ואפרשה כפי אל ה' אלמא לפניא צעו רחמי והני קראי תרוייהו צספר עזרא: מתני' פרשת מועדות שבתורת כהנים. שור או כשז (ויקרא צג) וציומא קמא מייירי וצצרייתא אמרינן צה^ב ושאר כל ימות חול קורא וקורא מענינו של פסח ומאי דשייר צמתני' תנא צצרייתא: שבעה שבועות. לכל הצבור^ב: בחדש השביעי. דשור או כשז: קורין בקרבנות החג. צפרשת פינחס^ב כינוד יוס ראשון ויוס שני קורא המפטיר צחמשה^ב עשר ואע"פ שיוס שני הוא אין קורין צו וציוס השני להראות שהוא ספק יוס שני דגנאי הוא לקרות יו"ט צספק חול יוס ראשון של חול המועד שהוא ספק שני ספק שלישי קורא ראשון ציוס השני ותנינא ציוס השלישי תליחאה ציוס הרביעי הרביעי שהוא נוסף צשציל חש"מ^ב הוא קורא את ספיקי היום ומה הן ספיקי היום ציוס השני וציוס השלישי וכן למחר קורא ראשון ציוס השלישי שני קורא ציוס הרביעי שלישי קורא ציוס החמישי והרביעי ציוס השלישי וציוס הרביעי שהן ספיקי היום וכן תמיד הרביעי קורא מה שקרא ראשון ושני חוץ מיום אחרון של חש"מ שא"ל לקרות ציוס השמיני לפי שאינו מיימי החג אלא רגל לעצמו^ב לפיכך יוס ז' של חש"מ ראשון קורא ציוס החמישי שני קורא ציוס הששי שלישי קורא ציוס השביעי וציוס ה' שהן ספיקי היום^ב: בחנוכה בנשיאים. דהוי נמי חנוכה המוצא: במעשה בראשית. צמסכת תענית צפרק צתרא (ד' ק' י:). שנויה סדר קריאתן ציוס הראשון צראשית ויהי רקיע צשני יהי רקיע ויקוו המים צג' יקוו המים ויהי מאורות צרביעי יהי מאורות וישרלו המים צחמישי ישרלו המים ותולא הארץ צששי תולא הארץ ויכולו השמים והתם (ד' ק' י:): מפרש טעמא מאי קורין צמעשה צראשית צמעמדות שצשציל הקרבנות מתקיימים שמים וארץ: ברכות

הגהות הב"ח

(א) גמ' ריבעא דיומא. קרינן בספרא ומפטרי: (ב) רש"י ד"ה ואינו היא וכו' וצשבת רביעית שהוא יוס כ"ב לחודש שהיא סמוכה: (ג) ד"ה ואיפוך אנא וכו' בשחרית פלגינהו: (ד) [מכת"י רש"י ד"ה ואינו היא וכו' צד' לחודש בשבת של אחר ר"ח]:

תורה אור השלם

(א) ויקראו על עמלק ויקראו בספר תורת ה' אלהיהם רביעית היום ורביעית מתוודים ומשתחווים ואיפוך אנא וכו' (נחמיה ב, ג) (ב) ואלי יאספו כל חרד בדברי אלהי ישראל על מעל הגולה ואני יושב משומם עד למנחת הערב: [עזרא ב, ד] (ג) ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ויקראו בני ישראל ויקראו על המזבח ויבאו בגר"א סי' תרפ"ה סעי' ב ובטור"א בפני יהושע לעיל ע"א: (ד) בראשונים בצפרא דיומא: (ה) בכת"י וראשונים דתעניתא: (ו) בכת"י עד פלגיה: (ז) בכת"י ובמשניות דפ"י בפרשת המועדות שבתורת כהנים: (ח) צ"ל ובחמישה: (ט) צ"ל שאנו מוציאין (רש"י): (י) יש להוסיף וכו' (באה"מ):

הגהות וציונים

(א) בכת"י ובכמה ראשונים ליתא "אמר אביי כוותיה וכו' דתנן" והגרסא היא תנן לכל וכו'. ועי' ביאור הגר"א סי' תרפ"ה סעי' ב ובטור"א בפני יהושע לעיל ע"א: (ב) בראשונים בצפרא דיומא: (ג) בכת"י וראשונים דתעניתא: (ד) בכת"י עד פלגיה: (ה) בכת"י ובמשניות דפ"י בפרשת המועדות שבתורת כהנים: (ו) צ"ל ובחמישה: (ז) צ"ל שאנו מוציאין (רש"י): (ח) יש להוסיף וכו' (באה"מ):

רבינו חננאל

בחמישי' לחסדרן. לסדרן מאי ר' ירמיה אמר לסדר הפטרות וק"ל כוותיה. ואקשינן לר' ירמיה ממשנתנו דתני לכל מפסיקין לתעניות ולמעמדות כלומר מניחין ענינו של יום וקורין [בענין] תעניות ובענין המעמד' ענין מעמדות כדתנן במעמד' במעשה בראשית. ומפורש בפי' בשלשה פרקים הכהנים^ב כו' תעניות כדתנן ברכות וקלות ואי אמרת לסדר ההפטרות הפטרה בחול מי איכא דפסיק לה ואמר הפטרה דתעניות והפטרה דמעמדות. ופריך במקום שיש הפטרה כגון אלו השבתות שפירשנו מפסיקין להפטרה וקורין בהפטרה של זה הענין ובמקום שאין הפטרה בחול כגון שני וחמישי מפסיקין לסדר פרשיות ולא קשיא הא כדאיתא והא כדאיתא: ירושלמי ר' בא בשם ר' חייא בר אשי אין מפסיקין בין פורים לפרה. ר' לוי אמר אין מפסיקין בין פרה להחודש. וסימניהן של פרשיות הללו בין הכנסות הללו אם רצה לשתות ישחה בין שלישי לרביעי לא ישחה^ב. ובדון פיה שיקדים החדש לפיה שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני ימים בניסן נשרפה הפירה. ולמה הקדימה. מפני שהיא טהרתן של כל ישראל. ואקשינן בתעניות למה לי הפסקה ליקרו בצפרא בענינא דיומא כו'. ואוקימנא מצפרא כינופיא ועד פלגיה דיומא מעייני במילי דמתא. ומפלגיה דיומא רבועא דיומ' קרו ומפטרי ורבועא דיומא בעו רחמי שנאמר ויקראו בספר תורת האלהים רביעית היום [ורביעית] ומשתחווים לה' אלהיהם וכתיב ובמנחת הערב קמתי מתעניתי. ש"מ תפלה דתענית' במנחת הערב: בפסח קורין בפרשת מועד' שבתורת כהנים:

ליקומי רש"י

אסדר פרשיות הוא חוזר. שקראו את אלו והפסיקו מלקרות את פרשת השבת. אסדר הפטרות. ההפטרות הוסקו עד הנה אצל לא הפרשיות [לעיל כט:]. מצפרא כינופיא. ציום תענית צבור מתקצין וצאין לנית הכנסת מן הצוק. היכי עבדינן. מאי עבדי כינופיא דמפסח וצכוליה יומא דתעניתא. מיעיינינן במילי דמתא. דרישה וחקירה לצדוק צמעשיה צעסקי צני העיר א"ס גזל וחמס ומפסיקין אותן. מופלגיה דיומא. מתנחם ואלך עושין שני חלקים. קרא ומפטרי. קרו ויחל משה ומפטירין דרשו את ה' צהמלא [תענית יב:]. ואיפוך אנא. דפלגא דיומא קמא הוו קרו ומפטרי ובעו רחמי וצאין פלגא מעייני. ואלי יאספו וגו'. צנתמיה צן חכליה כתיב צעזרא ואלי יאספו לי היו מתאספין וצאין טובים צנהן להגיד לפני על מעל ומטא הגולה להפריסם [שם ג:]. משומם. עלוב ושומם כמו (יחזקאל ג) צשעת ימים משמים צתוכס [עזרא ט, ד]. אישחורדיין צלע"ז על מעלם שחורדיין עד מנחת הערב מתנחם ואלך שהלל נוטה כדאמרינן צמסכת יומא (כח:): לנחמה דלצרהס מני משחרי כותלי. וצמנחת הערב קמתי. אלמא צאידך פלגא צעו רחמי עד פניא מכלל דפלגא קמא מעייני צמילי דמתא [תענית שם]. קמתי מתעניתי. שלא אלמתי אוחו יוס [עזרא שם, ו]. לא שמתענה עד המנחה ואחר כך אוכל אלא כלומר מצענה נפשיה וצקיעי וא"ס שאני קורע צגדי ומעילי הייתי מתפלל כדי שאתרלה [תענית שם].